

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 2. Quid in ultimis voluntatibus operentur conditiones impossibiles jure?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

aliter substitutione locum accipiente, nisi ipsi liberi sine iusta sobole, decesserint, qua omnia & in legatis locum habere sancimus.

908. Not. præterea in Codicillis nec apponi, nec tolli posse conditionem prius adjectam institutioni in testamento. Codicillis enim nec dari, nec adimi potest hereditas. Nam cum quæreretur in L. 27. §. 1. ff. eodem, an parendum sit in casu, quo quis heredi, quem testamento purè instituit, codicillis scripsit conditionem? Modestinus respondit: hereditas Codicillis neg. adimi potest; quod tamen fieret, si purè instituto per Codicillum conditio scribi posset; his præmissis:

§. 1.

Quid in ultimis voluntatibus operentur conditiones impossibiles naturæ.

909. Conditio naturæ impossibilis est, cui natura impedimento est, quò minus existat, ut dictum est supra. Eiusmodi conditiones affirmativè adjectæ ultimis voluntatibus, non vitiant dispositionem, sed vitiantur, spectato iure positivo; ut dicitur in §. Impossibilis. Instit. de hered. instit. ibi: impossibilis conditio, in institutionibus, & legatis, nec non in fideicommissis, & libertatibus, pro non scripta habetur. Et hoc introductum est in favorem ultimarum voluntatum, quas homines malunt valere, quam non valere; unde in dubio (sicut diximus de desponsationibus) rejiciendæ sunt, & dispositio purè facta iudicanda; quòd merito præsumantur non apposuisse efficaciter, alligando simpliciter intentionem illius eventui, sed potiùs ineffaciter, nimirum sub conditione reflexa: si tamen possibile sit.

910. Dubitari tamen interdum solet, an hæc vel illa conditio habenda sit pro impossibili iuridicè, nimirum ad juris effectum, ut habeatur pro non adjecta. Nam multæ conditiones secundum se possibiles, impossibiles sunt ex accidenti, ex lapsu temporis; ut si testator disponat, filius meus heres esto, si ducat uxorem, quod fieri nequit ex suppositione, quòd sit in sacris; & in iure interdum inter possibiles, interdum autem inter impossibiles iuridicè re-

putantur. Nam fidei commissum servo relictum, sub conditione: si ex testamento ad libertatem pervenerit, declaratur nullum, si servus jam antè manumissus est, seu ad libertatem pervenit. L. 58. ff. de s. condit. indebit. e contra valet hereditas Titio ex testamento relicta sub conditione, si filius testatoris adhuc vivat, esto nullam unquam habuerit. L. 45. ff. de hered. instit. & tamen in utroque casu conditio secundum se possibilis, solum impossibilis est ex accidenti.

In hac ambiguitate videtur respon. 911. dendum cum distinctione: vel enim ex circumstantiis colligi potest, testatorem conditionem non adjecturum, si scivisset eam non amplius evenire posse, & tamen eodem modo fuisse dispositurum? vel non eodem modo dispositurum? in primo, conditio reputanda erit impossibilis, seu non adjecta, nisi sub conditione reflexa, ut diximus supra; in secundo autem casualis & possibilis, cui voluntatem simpliciter alligare voluerit; & ideo in L. 58. fidei commissum servo relictum non valet, quia factis ex ipsis verbis colligitur, quod ei non reliquisset fidei commissum (si ex testamento liber fuerit) si scivisset, jam aliunde liberum esse; in L. autem 45. non curatà conditione eodem modo fuisse dispositurum. Ubi verò neutrum colligi potest, in favorem ultimæ voluntatis iudicandum erit, quòd solum ineffaciter illam adjecterit, consequenter, non curandam. Eo ideo tunc idem dicendum venit de conditione impossibili factò, vel ex accidenti, aut lapsu temporis. Quæ enim alios contractus vitiant, in his dispositionibus habentur pro non adjectis ex dictis; sed conditiones impossibiles etiam factò, vel ex accidenti, aut lapsu temporis, alios contractus vitiant; ex num. 888. ergo; accedit clara dispositio L. Marcia, de qua in superioribus.

§. 2.

Quid in ultimis voluntatibus operentur conditiones impossibiles iure?

Seu, quod idem est, conditiones 912. turpes? Resp. conditiones turpes ultimis voluntatibus appositæ haberi pro non adje-

adjectis de jure positivo, quando dubium est, quo animo sint adjectæ? Ratio hujus fumitur ex dictis à num. 823. Videtur tamen ea generalis regula limitanda in casu, quo filius instituitur sub conditione potestativa turpi, propter dicta num. 848. Ulterius tamen Quæstio est, 1. an, cum dicimus, conditiones turpes ab ultimis voluntatibus rejici, inter eas etiam numerari debeant, quæ secundum se possibiles, & honestæ; ex parte tamen recipientis inhonestæ sunt? Nam ex se honestum est, dare pecuniam, ne quis legem violet, ne occidat injustè &c. qui tamen ut hæc non faciat, seu conditionem impleat, pecuniam recipit, turpiter agit, juxta dicta n. 850. Nam ex his pactis (*promitto tibi centum, si hodie neminem injustè ledas, si nulli famam detrahas*) nulla nascitur obligatio, & solum repeti potest, juxta. L. 2. ff. de condit. ob turpem causam, ibi: *In qua specie Julianus scribit, si tibi dedero, ne hominem occidas, condici posse.*

913. Resp. illas solas conditiones turpes haberi pro non adjectis, quas nec Testator honestè petere, nec hæres, vel legatarius honestè implere potest. Ratio est, quia si etiam forent aliæ, essent maximè illæ, quæ turpitudinem continent ex parte recipientis, licet à testatore licitè peti, & ab altero licitè impleri possint, v. g. *dabo centum, si hodie non blasphemaveris*; at hæc non sunt habendæ pro non adjectis; alias valeret hæredis institutio, si concubinam rejecerit; licet conditionem non impleat; similiter valeret matrimonium sub conditione, *si non forniceris*, esto conditionis impletio non fiat; sic enim haberentur pro non adjectis, si juridicè turpes essent.

914. Præterea Not. institutionem sub conditione turpi puram esse respectu instituti, licet ei adjectum sit, ut alius Titio instituto cohæres sit, si Titius conditionem non impleverit; nam in favorem gravati habetur pro non adjecta, ex §. fin. Instit. de Legatis, ibi: *exceptis videlicet illis, quæ impossibilia sunt, vel legibus interdicta, aut aliàs probrosa.* Talis conditio videtur institutio, quæ parentes, qui liberos in portione æquali instituunt sub conditione, *si Religionem non amplectantur*, sic, ut si ingrediantur Religionem, contenti sint

legitimâ. Cùm non modo repugnet modum honestati, & paternæ pietati, liberos, DEI servitium, vocante DEO, eligentes in ultima voluntate postponere eligentibus servitium mundi; & sic majus illucium ad vitam periculis plenam statuere, quam pro DEI cultu, & securiore salute; sed etiam *divine vocationi*, à qua complures hæc viâ, saltem indirectè, abstrahuntur, magno communiter ejusmodi animarum in sæculo periculo, & detrimeto neglectæ vocationis, atque adeo ne post habitâ suæ salutis viâ, in æternam damnationem ruant. V. tamen dicenda à num. 927.

§. 3.

Quid in ultimis voluntatibus operetur dies adjectus?

In dispositione per ultimam voluntatem in diem certum (nempe certò futurum aliquando, licet ignoretur, quando?) dies statim cedit & venit, secunda disponentis morte, ex regula generali, num. 880. in casu autem quo dispositio voluntatis ultima nec diem, nec conditionem habet, dies non cedit, nisi aditâ hereditate. L. omnia. 32. ff. de Legat. 2. ibi: *omnia quæ testamentis, sine die vel conditione, adscribuntur, ex die aditæ hereditatis præsentur, ubi Gloss. lit. E. ante igitur non debentur legata, nec præstantur.* Ratio esse videtur, quia testator in jacente (consequenter nondum aditâ) hereditate adhuc vivere censetur. Dixi, in diem certum. Nam dispositio in diem incertum (nempe an aliquando futurus sit) conditionalis est, non in diem, ut diximus n. 879.

Quæstio est, an acceptata promissio in diem mortis, sit dispositio in diem? Resp. si dies mortis simpliciter apponatur, sine alia circumstantia, esse dispositionem in diem, quia tunc est in diem certum, & colligitur ex L. Heres meus. 29. ff. de condit. & demonstrat. ibi: *Heres meus, cum morietur Titius, centum ei dato: purum legatum est, quia non conditione, sed morâ suspenditur: non potest enim conditio non evenire.* Ex quo vides, quòd licet in certis sit dies mortis incertitudine, an sit aliquando futurus? aliquando enim aliquem diem mortis Titii venturum, certum est, cum dispo-